

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Opera Mystica V. Ac Mystici Doctoris F. Ioannis A Crvce
Primi Religiosi Discalceati Ordinis B. V. M. De Monte
Carmelo Et Seraphicæ Virginis Theresiæ fidelissimi
coadiutoris**

Juan <de la Cruz>

Coloniæ Agrippinæ, 1639

Cap. 8. Hæretici, qui Illuminati dicuntur, summatim proponuntur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-37873

Directorio Inquisitor. q. 7. 8. 9. 15. 16. & 17. & ibi, Penna in annotationibus ad illas
 quæst. noster Guido in summa tit. de hæresibus, Beguinarum, Aluarus, Pelagius lib. 2.
 cap. 52. D. Antoninus in summa. p. q. tit. 11. c. 7. §. 4. & 5. Præolus lib. 2. de vitis, & se-
 ctis Hæretic. c. 17. & optimè Rusbrochius lib. 2. de ornatu spiritualium nuptiarum c.
 76. 77. 78. & 79. vbi diuersa genera huiusmodi Illuminatorum ex professo refert,
 quos spirituales falsò otiosos appellat, eò quòd omnes hi hæretici Illuminati, cum
 legerent, vel audirent Doctores Mysticos, & contemplatiuos, Sanctosque PP. ho-
 minibus spiritualem orationis viam sectantibus, suadere creaturarum omnium re-
 nunciationem, sanctamque oblivionem, vt sic ad infusam contemplationis quietem,
 sanctumque orium, quòd 2. p. huius Elucidationis explicabimus, sese disponant, hu-
 ius quietis, & otij, vt potè facilitatis, ac suauitatis speciem præferentis in ordinato
 amore, quo non Deum, sed semetipsos amabant, capti, ad illudque sine mortifica-
 tionis labore, vitæ puritate, virtutumque exercitijs, alijsque dispositionibus, quas
 Sancti PP. ac Doctores Mystici ad id necessarias esse docent, peruenire cupientes, &
 ita perfectorum nomen, & famam ambientes, in vanas quasdam, & illusorias quie-
 tes, falsaque otia, seu potiùs stupiditates inciderunt, & ita vitam valde remissam, stu-
 pidam, negligentem, mollem, dissolutam, ab omni virtutum exercitio alienam, imò,
 & delitiosam, prætextu illius sanctæ quietis, & otij spiritualis degebant, à Dei amore
 omnino alieni, quin pot. us proprio, ac pernicioso sui amoris immerisi, in quæuis cor-
 dis sui desideria etiam turpia abeuntes, ne suam illam quietem perturbarent, plures-
 que Dæmonis illusiones, ac deceptiones, tamquam Dei illuminationes suscipientes;
 qua de causa semetipsos, præ cæteris omnibus, Illuminatos, ac sanctissimos appel-
 larunt.

Horum igitur Hæreticorum Illuminatorum, seu falsò otiosorum, quos diuersis in
 locis, ac temporibus Diabolus suscitauit, quatuor veluti sectas prædictus D. Ioannes
 Rusbrochius locis citatis optime adducit, ostendens quantum eorum falsa, & pesti-
 fera doctrina, ei, quam Doctores Mystici de contemplationis quiete, sanctoque orio
 tradunt, aduerletur. Vt ergo hæc omnia præ oculis habeantur, vt potè ad ea, quæ in
 progressu huius Elucidationis dicenda sunt omnino necessaria, celeberrimi huius
 Doctoris verbis ea in præsentem simul adducere, ac proponere placuit.

§. II.

*Prior Hæreticorum, qui Illuminati dicuntur classis, eius-
 que errores referuntur, & ex doctrina Mystici nostri
 Doctoris, aliorumque PP. reijciuntur.*

IN capite igitur 76. primam huiusmodi falsò otiosorum, seu illuminatorum sectã
 referens prædictus auctor, sic inquit: Hic tamen, antequam ad alia transeamus, opera præ-
 tium fuerit, commemorare quosdam, qui & si forissecus boni videntur, cunctis tamen virtutibus
 contrariam agunt vitam; quos quor. enim i. haritatis supernaturalis experies viuunt, ad seipos re-
 flexi in rebus extraneis quietem captant, & aucupantur; ex ipsa siquidem natura creature omnes
 quietem

h 3

3.

B.
Joannis
à Cruce

Opera
mystica

NVI
124

quietem appetunt. Sed iam aduertatur, obsecro, quæ ratione quieti huic naturali vacent. Hinc Sectatores seorsum abeunt, manentque quieti, & otiosi, absque vlla interna, vel externa exercitatio-
ne, quo optata potiuntur requie, nec aliunde impediuntur.

4. Sed quàm noxia sit huiusmodi quies, necnon quieti illi supernaturali, de qua Doctores Mystici loquuntur, contraria, statim idem Rusbrochius his verbis adnotauit: Verum hoc pacto quieti dare operam, nefas est, & illicitum: huiusmodi namque quies quam Latini in hominem caritatem, & ignorantiam nihil scientem adducit, efficitque, vt absque omni actione, totus iners in se ipso subsidat, nec aliud quidquam ista quies est, quam otium remissum, cui adeo se tradunt illi, quos præ manibus habemus, vt quantum ad actionem attinet, & Dei, & sui ipsorum, & rerum omnium obliuione capiantur. Est igitur quies hac supernaturali illi, que in Deo possidetur, quieti planè contraria; quando quidem ea amorosa spiritus liquefactio est, cum simplici quiete in incomprehensibilem claritatem prospectu coniuncta, planè igitur falluntur quicumque se ipsi intentione prosequentes in naturali quiete molliter subsidunt, & nec desiderio Deum querunt, nec amore fructuoso reperiunt: siquidem quies eiusmodi in desidioso quodam consistit otio, quo permissus vacent, ad quod tùm natura, tùm consuetudine procliuus, ac propensi sunt, quo sane in otio quies magna, & delectabilis sentitur, qua tamen, secundum se ipsam, peccatum nullum est; verum si quisquam eam sectari, eique se se dedere velit, absque studio & actibus virtutum, iam quidem abii in ruinam, idemque ipse in spiritualem ruit superbiam, hoc est, complacentiam sui ipsius, quæ diuino viro quam benè curatur: vbi igitur quietem hanc ista ratione inerti in otio possidet, putatque omnem amorosam ad Deum conuersionem, & applicationem impedimento sibi esse, eadem ipsa quiete in se ipso subsidet, quod re vera omnis erroris spiritualis initium est. Huc vltique Rusbrochius, qui optimè huius falsæ quietis, & otij damna, eiusque cum sancta illa quiete, & otio, ad quæ Doctores Mystici dirigunt, contrarietatem optimè adnotauit,

5. Huiusmodi etiam falsum otium, & quietem fugiendam esse optimè docuit Mater nostra THERESIA, c. 12. suæ vitæ, his verbis: Praesumere porro aut cogitare, posse nos per nos intellectum nostrum suspendere, planè nos, vt dico, non oportet, vt nec operationem eam omstere, hoc quippe si fecerimus, instar statuarum insensibiles, stupidi, & frigidi manebimus, & res vnum nec alterum faciemus. At cum DEVS OPT. MAX. intellectum suspendit, & sistit, et adnotandi, & in qua se interim occupet, materiam dat; & efficit vt, etiam sine mentis discursu breuissimo tempore, plus intelligat, quam nos omni nostra terrena diligentia, & studio adhibito plures annis possemus comprehendere. Insania quaedam species est anime potentias occupatas tenere velle, ac cogitare nos eas sistere & quietas detinere posse.

6. Quod etiam multis suprà doctrinæ locis adnotauit, & monuit Venerabilis noster IOANNES, vt lib. 2. qui inscribitur Ascensu Montis Carmeli cap. 13. vbi agens de signis, quæ obseruare debet, qui meditationis, ac discursus viam relinquere debet, vt operari contemplationi vacet, sic inquit: Non posse discurrere, neque de rebus diuina meditari posse: hoc ex melancholia promanare, vel aliquo deprauato humore, qui cerebrum corque occupat, quoque solent producere in sensu suspensionem & impletionem quandam: qua efficiunt, vt nihil cogitet, nihil velit, nec libeat illi aliquid meditari, sed solum in illa sapida abstractione cupiat permanere. Contra quæ omnia debet tertium habere iudicium; videlicet notitiam & attentionem amorosam in pace & tranquillitate interna sicut diximus. Et cap. 14. sequenti huius rei rationem subiungens, sic ait: Verumtamen adducens nunc vnam solam rationem,

tionem, qua manifeste demonstratur, quomodo in euentu, quo Contemplatio premit-
 da sit meditationis via, necessarium illi sit, hoc aduertentia, amorosa, ac generalis
 Dei notitia indicium. Est autem haec ratio, quia si anima tunc temporis ista notitia vel in
 Deum assistentia destitueretur, sequeretur nihil illam tunc agere, nec intelligere: relicta
 enim meditatione & carendo etiam Contemplatione que est notitia generalis (de qua locuti
 sumus) in qua anima habet actiuas potentias suas spirituales occupatas, qua sunt memoria,
 intellectus, & voluntas; necessario illi vniuersum circa Deum exercitium deesset. Et pau-
 cis interiectis, addit: Quod si anima in nullo istorum exercitiorum detineatur, hoc est,
 nec in meditatione & discursu, potentiarum sensiuarum operatione vitatur; nec in con-
 templatione & notitia simplici, de qua iam dictum est, rebus iam receptis & operatione
 acquisitis, fruatur: sed in vtrisque otietur & vacaret, non esset vnde, vel quomodo
 possit dici occupata. Est ergo haec notitia necessaria ad discursum & meditationem relinquen-
 dam, &c. Huc vsque Venerabilis noster IOANNES, ex cuius verbis eviden-
 ter constat, ipsum nullatenus admittere falsam illam quietem, & otium Illu-
 minatorum, sed potius illud omnino reprobare, & damnare, atque aded
 sine manifesta calumnia praedictus error, nec leue aliquod patrocinium in eius
 doctrina obrinere potest, quem potius ex ea fortiter impugnatum manet, sta-
 bilitatemque salutarem quietem, otiumque sanctum debere desideriam, & rem-
 issionem cauere, vt optimè docuit Augustinus serm. 27. de verbis Domini,
 adnotans, vitam contemplatiuam, & otiosam, quae significata fuit per Ma-
 riam, nullatenus fuisse desidiosam, hanc enim, scilicet desidiosam (inquit) cauere de-
 bet otiosa, sed ad aliam iam huiusmodi Illuminatorum, seu falsò otiosorum sectam
 transeamus.

§. III.

*Secunda, & peior Illuminatorum classis
 refertur.*

Secundam igitur eorum sectam idem Rusbroch, cap. 77. citato referens, sic in-
 quit: Verum, ibi quispiam otiosam prorsus quietem, sine vlla ad Deum amorosa ap-
 plicatione, & conuersione, possidere instituit; is iam facile in quosuis poteris prolabi errores, quip-
 pò qui à Deo auersus, & ad seipsum amore naturali reflexus, solatium, suauitatem, & quidquid
 libet, captat, & aucupatur: interim tamen huius farinae quosdam inuenire est, qui rigidam, & aspe-
 ram viuendi teneant rationem, & magnè penitentia actibus inumbant; sed hoc tantum sine
 vi magna sanctitatis opinionem celebrem obtineant; omni enim naturali amor sibi ipsi cupit,
 & fauet. Quidam ex horum genere multa optione reuuntur, & eligunt multa, itemque plu-
 ra, rara, ac singularia presantur, & appetunt sibi prestari à Deo, quam ob rem fallun-
 tur sapius, permittente Deo, vt Damonum opera, obtingant, ea qua concupiscunt: quod
 tamen sua illi sanctitati tribuunt, & omnibus planè dignos se arbitrantur: nec id mirum, cum
 superbia morbo laborent, nec tacti, nec Illuminati diuinitus sint: haerent igitur, at-
 que subsidunt in se ipsis, prorsusque secundum appetentiam ad saporem, vel gustum internum,
 & spiritualia natura commoda captanda propensi sunt, qua luxuria spiritualis recte dici
 potest.

7.

B.
Joannis
à Cruce

Opera
mystica

NVI
124

potest, eo quod inordinata quadam naturalis amoris propensio est, semper ad seipsum reflexa, & se-
cum commodum in rebus omnibus captantis, & expetentis, semper etiam spiritali laboranti propen-
siva, & propria sunt dediti voluntati; quo fit, ut affectu, desiderio, & appetitu usque adeo non
quam ad ea ferantur, quae concupiscunt, & à Deo importunè obtinere contendunt, ut non raro des-
piciantur. Quidam etiam à malo spiritu occupentur; nimirum quot quot huius farinae sunt, omni-
tam viuunt repugnantem charitati, & amorosa illi intrusioni, ubi se totum quis offert, & simul
quidquid prestare, vel habere potest in honorè, & amorem Dei &c. Ecce pestiferam huiusmodi
Illuminatorum doctrinam, & vitam, quam non minus à doctrina, & vita Venerabi-
lis nostri IOANNIS distare, quam tenebras à luce adeò euidentis est, ut nullos nisi
omnino cæcus de hoc valeat dubitare: quod patet, tum ex ipsius summaria vita
principio eiusdem opere apposita; tum etiam ex ipsis libris Venerabilis Patris, præ-
cipuè tamen ex primo libro de Obscura Nocte, à cap. i. usque ad 8. ubi dum inci-
pientium imperfectiones recenset, hæc Illuminatorum vitia describit, ac damnat,
sed ad tertiam huiusmodi hæreticorum sectam iam transicamus.

§. III.

Tertia, & pessima Illuminatorum classis refertur.

8. Hanc igitur tertiam sectam prædictus Doctor Ioannes Rusbrochius ca. 78. citè
describens sic ait: Demè postea, quam naturali quispiam requie potitus est, & in-
meriti otio possidet in cunctis actibus suis se ipsam spectans & in proprietate sua, obstinato animo in-
flexibilis perseverans, is planè neutiquam Deo vniri potest. eo quod vitam agat vitiosam, & in-
tatis expertem, est autem vita hæc planè iniusta, erroribus spiritalibus, & omnigena aduersione
bundans: hoc genus hominum Dei contemplatores se esse arbitrantur, imò omnium, quos otio ha-
beat, longe sanctissimos esse se autumant, ob eam quam experiuntur, & in se ipsos otiosi ditionem, su-
possident quietem, liberos sese putant, & absque medio, Deo vnitos.

9. Neque id tantum, sed etiam transcendisse, atque subleuatos se esse supra omnem Ecclesie cultum,
& exercitium, vltra præcepta Dei, supra legem, & actus omnes virtutum, qui villo possint excusari
medio: siquidem per suatum sibi habent otium hoc tanta esse præstantia, ut nullis quamvis excusari
& præclaris actibus interturbandum sit, eo quod cunctis præferat virtutibus; quamobrem mere serua-
dunt, ut ita dicam, passioni, nihil prorsus, neque sursum, neque deorsum actitantes, perinde, tam
strumentum aliquod in se ipso otiosum, artificem, dum operari vult, præsolatur; potant enim, si
quid ipsi moliantur operis, Dei opus præpeditum iri: sedent igitur ab omni virtutum studio & actio-
ne otiosi, idque adeò, ut nec laudes, neque gratias agere Deo, neque cognoscere, neque velle, neque ante-
re, neque precari, neque desiderare velint; arbitrantur enim quidquid, vel petere, vel desiderari
queant, id omne se iam obtinuisse, atque ita spiritu se iam pauperes esse, utpote qui voluntatis expo-
tes sint, & omnibus valescerint, & absque vllius delectationis, vel optionis proprietate viuunt; pe-
tant inquam planè se expeditos, ac otiosos esse, & transcendisse omnia, iamque obtinuisse se ea, quæ
rum causa omnis Ecclesie cultus, & exercitia instituta sunt, & ut ipsi aiunt, nec oportet, & neque
ipse quidem Deus, quidquam eis, vel conferre, vel auferre possit.

Et enim pro suo iudicio, exercitia, cultum, & virtutes omnes excesserunt, & ad merum quæ-
dam pertigerunt otium, ubi à cunctis sint virtutibus absoluti, & hoc quidem, putant ut ita quædam
in otio à virtutibus absoluantur, maiorem requiri aiunt, operam, ac studium, quam ad ipsas virtutes
obtinendas; quapropter libertate gaudere volunt, neque parere cuiquam omnino; non Summo Pro-
fisci, non Episcopis, non Pastoribus, siue Prælatiis suis.

Et licet foris quamdam sola simulatione præferant obedientiam, nulli tamen intus, neque actione, neque voluntate subditi sunt: quæcumque enim sancta astitit, & obseruat Ecclesia, ab his omnibus omnino vacant, & se volunt esse immunes, ac exemptos, & est hæc eorum sententia, donec quisquam virtutibus acquirendis dat operam, & gratiam appetit exequi Dei voluntatem, cum necdum perfectum esse: eò quod virtutes etiam nunc colligat, & comparet sibi, & spirituali hanc pauperatatem, atque otium ipsorum penitus habeat incomperta.

Et ipsi quidem supra omnes omnino, & Angelorum, & Sanctorum choros, siue ordines, atque premium omne, quod vlla ratione mereri quis possit, subleuatos esse se putant, ideoque nihil se vltra mereri, nullum vnquam amplius in virtutibus perfectum facere, sed neque peccatum deinceps vllum admittere posse, quippe qui voluntatis expertes sint, & spiritum suum Deo tradiderint in quiesce, & otio, adeoque vnum cum Deo effecti sint, vt in se ipsis penitus in nihilum redierint.

Hinc iam quidquam corpori liber, etiam plane licere sibi affirmant; vt otè qui ad statum innocentie redacti, nullam sibi habeant positam, ac præscriptam legem. Itaque si alicui rei, qualis ea sit, natura ipsorum corporea ex appetitu afficiatur, si spiritus sui otium, ea re subtrahenda, interturbari sentiant, aut aliqua ex parte impediri, nature indulgent, ac satisfaciunt desiderio, ne quod spiritus otium impedimentum patiat. Hac de causa ieiunia, festorum celebrationem, & præcepta denique omnia prorsus nihili pendunt, nisi forte hominum gratia secus agant: si quidem in omnibus absque vlla conscientia viuunt, nec quicquam nefas sibi esse arbitrantur. Tum vero tanta eorum colliditas, & versutia est, vt difficile possint ratione superari, &c. Huc vsque Rusbrochius, qui optimè horum falso Illuminatorum mores, & opinionones describit; & quamuis Doctor hic de antiquis Illuminatis sui temporis loquatur, eius tamen descriptio non minus Illuminatos nostræ ætatis, quam illos antiquos ad viuam exprimit: quia eadem prorsus falsa dogmata in hac descriptione contenta verbo, & opere sequuntur, quæ quantum doctrinæ Mystici nostri IOANNIS aduertentur, luce meridiana clariùs apparet, vt mitum sanè se, posse aliquem sanæ mentis, vel leuiter suspicari, prædicta falsa dogmata patrocinium aliquod obtinere posse in hac Venerabilis nostri IOANNIS doctrina, quæ contraria omnino documenta, rigidam scilicet mortificationem, tam externam, quam internam, propriorum appetituum, voluntatis, ac iudicij omnimodam negationem; promptissimam Maiorum obedientiam, exactissimam præceptorum, & consiliorum obseruantiam, Angelicamque vitæ puritatem efficacissimè suadentia, remissamque illud otium, & lassam quietem, quam Illuminati à Deo magnificiant, damnantia passim & vbique continet: vt cuiuscumque hos libros legenti euidentissimum erit, sed vltimam iam huiusmodi Illuminatorum sectam referamus.

S. V.

Vltima Illuminatorum classis refertur.

DE hac igitur vltima secta citatus Rusbrochius sermonem instituens ca. 79. citato sic loquitur. Præter hos aliud quoddam hominum genus peruersum, hypocrisis, & simulationi deditum inuenire licet, qui tamen ab istis in certis quibusdam dissident, & sique contrarij sint, & hi quidem Deum patientes dici se volunt, & hæcenus, cum superioribus consentiunt, quod se quoque ab omni actione immunes, & otiosos putant, nec aliud nisi velut quoddam Dei instrumentum se esse, quo Deus quidquid, & vtrumque velit, agat.

Affir-

10.

11.

12.

B.
Joannis
à Cruce

Opera
mystica
NVI
.124

Affirmant igitur, absque vlla actione, tantummodo merè se pati, eaque opera, quæ Deo ipsi
sanquam sui organo perficiat, præclariora, ac meriti maioris esse, quam cuiuslibet alterius, quæ ipse
semet in Dei gratia peregerit: aiunt ergo Deum se pati, ac sustinere, nihil se ipsos agere, sed actio-
nibus Deum operari.

13. Deinde quemadmodum alij, sic etiã ipsi nullum se peccatum committere posse affirmant, eo quod Deo
in ipsi agat omnia, ipsi verò planè otiosi sint, & quidquid Deus velit, id per ipsos fieri, nihil præterea
homines isti, omnimodis actione postposita, otiose dederunt, & omnis electionis, vel optionis experti
viuunt simplici, ac resignati præseferunt viuendi modum, & moderatè, ac æquabiliter ferre non
quidquid eis accidat, putant enim Dei instrumenta se esse, quibus à pro suo arbitrio utatur, & agat.

Ad quæcumque intus incitantur, siue ea virtuti consentanea sint, siue ab ea abhorreant, ea omnia
putant ex sancto Spiritu proficisci, difficile tamen est, fateor, istos agnoscere, nisi quis illuminatus sit,
& spirituum, ac diuina veritatis discretionem obinuerit, quidam enim ex eis acuti, & subtilis ad-
modum sunt, & ea quibus virtute aduersentur probe fucare, & velamina quadam eis præterea
nouerunt, propriaque voluntati dediti sunt, adeoque pertinaciter, & animo obfirmato se ipsos possi-
dent, ut antè mortem oppetere velint, quam vel ab vnico semel concesso articulo discedant, omnium
enim, quos præsens habeat vita, sanctissimos, maximeque illuminatos se esse autumant.

14. Discrepant autem à prioribus, quod se progredi, & mereri posse non regent, illi contra affirmant
nihil ultra mereri se posse, eo quod in vnitatis, & otiose possideant, vbi non luceat ultra progredi,
quando quidem nullum ibi exercitium est. Sed simul omnes isti peruersi, & mortali, omnium
multo pessimi sunt, haud secus quam ipse hostis tartareus fugiendi, siquidem vitam viuam contra-
riam Deo, iustitia, & sanctis omnibus, & sunt omnes re vera præcursoris Antichristi, viam illam ad
molem errorum, ac infidelitatem præparantes, ac munientes. Volunt namque absque Dei præceptis
& virtutibus immunes esse, ac liberi, & otiosi, ac vni Deo, sine amore, & charitate, Dei quocumque
contemplatores, absque amoroso contuitu, & viuendum omnium sanctissimi, absque actu, &
actibus, dicunt etiam quiescere se in eo, quem tamen amore haud prosequuntur, & in eo subsistent
se esse, quem minime sentiunt, nec concupiscunt, & à cunctis denique virtutibus, & omni sui ad
Deum applicatione se vacare, & otiosos agere, ne quod Dei actionibus obiciant impedimentum,
quam ob rem otium, quod isti colunt, non nisi quædam impostura censenda est.

15. Huc usque celeberrimus ille Doctor falsa dogmata, & mores huiusmodi falso illu-
minatorum, & otiosorum describit, de quo etiam agit in Apologia de alta contempla-
tione, quæ alias Samuel inscribitur c. 4. eisdemque errores refert, & impugnat sub-
limis ille Doctor Thauler, ser. 2. Dominica 2. quadragesimæ; quæ omnia falsa dog-
mata, cum his, quæ verbo, & opere hæretici nostræ ætatis, qui illuminari appellantur,
docent omnino coincidunt, & idè ad longum ea referre operæ præcium esse duxi-
mus, ut sic euidentius appareat, eis doctrinam Venerabilis nostri IOANNIS, non
solum aliquomodo non suffragari, sed etiam illis vehementer aduersari, vanumque
illud otium, quod omnium prædictorum errorum fundamentum est, prorsus dam-
nare, cæteraque omnia, quæ ex tali fundamento prædicti hæretici deducunt, delectari,
ut tum ex dictis supra n. 6. tum etiam ex dicendis in progressu huius Elucidationis
manifestè constabit, imò cuiusque doctrinam Venerabilis nostri IOAN-

NIS legenti, nisi semetipsum, data opera, & malitiosè excu-
care velit, lucè meridiana clariùs mani-
festum erit.